

Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
jednostka prowadząca zajęcia: Zakład Teorii i Historii Sztuki

rok akademicki: 2024/2025

Filozofia

typ przedmiotu: obowiązkowy
tryb studiów: JSM, stacjonarne I°

prowadzący: dr Mieczysław Juda

semestr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
liczba godzin	30	30								
punkty ECTS										

Forma przedmiotu: wykład

Założenia i cele przedmiotu: poznawcze – wprowadzenie studentów w dziedzictwo i tradycję intelektualną kultury europejskiej w zakresie kształtowania się filozoficznej koncepcji człowieka od momentu pojawienia się jej w greckim antyku aż po współczesność, także w zakresie rozumienia i samorozumienia kategorii filozoficznych;
dydaktyczne – ogólnokształcące

Treści programowe: powstanie filozofii jako specyficznego fenomenu greckiej kultury antycznej, kształtowanie się dwóch wielkich tradycji filozoficznych: antyku i średniowiecza, nowożytny przełom, kulminacja wielkich systemów filozoficznych XVII i XVIII w., historyzm i pozytywizm, różnorodność współczesności, XX. wieczne wahania i filozofia końca filozofii

Wymagania wstępne i przedmioty wprowadzające: przygotowanie ogólnokształcące

Wiedza i umiejętności studenta po zakończeniu zajęć: wyposażenie studentów w umiejętność poruszania się i korzystania z dorobku myślowego cywilizacji zachodniej poprzez przywoływanie tekstów źródłowych od klasycznych po współczesne i ich krytyczną analizę

szczegółowy opis programu zajęć (wykaz tematów wykładów):

1. Pojęcie i sens filozofii.
2. Filozofia starożytna: Jończycy i jońska szkoła filozofii przyrody.
3. Istota przedsokratycznego sporu o *arché*.
4. Zwrot humanistyczny – Sokrates i narodziny filozofii człowieka.
5. Platon.
6. Arystoteles.
7. Greckie szkoły życia.
8. Okres synkretyczny.
9. Neoplatonizm i henadologia Plotyna.
10. Gnostycy i apologety.
11. Gnoza wczesnochrześcijańska a powstanie filozofii chrześcijańskiej.
12. Początki filozofii średniowiecznej.
13. Średniowieczny spór o uniwersalia i okres systemów średniowiecznych.
14. Teistyczna filozofia św. Tomasza i powstanie tomizmu.
15. *Via antiqua* i *via moderna*: okres krytyki średniowiecznej.
16. Początki filozofii nowożytnej.
17. Powstanie systemów nowożytnych: empiryzm Bacona i racjonalizm Kartezjusza.
18. Syntezy nowożytności – Leibniz i Spinoza.
19. Empiryzm angielski doby Oświecenia.
20. Rozum, prawo natury i francuscy *les philosophes*.
21. Oświecenie niemieckie i powstanie klasycznej filozofii niemieckiej.
22. Transcendentalizm I.Kanta.
23. G.F.W.Hegel, szkoła heglowska i marksizm.
24. Filozofia samowiedzy egzystencjalnej.
25. Pozytywistyczna idea filozofii, neopozytywizm, filozofia analityczna.
26. Neokantyzm.
27. Fenomenologia E.Husserla i egzystencjalny zwrot M.Heideggera.
28. Hermeneutyka H.G.Gadamera.
29. Filozofia dialogu: E. Levinas, M.Buber, F.Rosenzweig.
30. Filozofia końca filozofii – J.Derrida, M.Foucault, J.F.Lyotard.

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu: wysłuchanie wykładu i pozytywne przejście końcowego testu sprawdzającego; dla końcowej oceny 5.0 [bdb] zaliczenie testu co najmniej na ocenę 4.0 [db] oraz złożenie i zaliczenie końcowej pracy seminaryjnej na jeden z tematów do wyboru:

1. Filozofia jako strategia (samo)świadomości.
2. Scholastyczna reguła fides quaerens intellectum a myśl św. Tomasza.
3. Filozofia XX i XXI w. dekonstrukcja metafizyki, czy destrukcja filozofii?

Wymogi pracy:

- A. charakter pracy – esej;
- B. rozmiar – ok.10 stron znormalizowanego maszynopisu (według standardu – 1800 znaków na stronie wraz ze spacjami);
- C. technika pisania – konieczność przywoływania źródeł (literatury) poprzez stosowanie przypisów tak w raportowanej treści jak w szczególności w cytowanych fragmentach;
- D. format przypisu – dowolny (konwencja dowolna), byle pełny, tj. przypis musi zawierać co najmniej imię i nazwisko autora, tytuł dzieła, miejsce i rok wydania oraz stronę z której pochodzi przywoływana treść lub cytat;
- E. bibliografia – spis literatury jako mapa problemu dołączany na końcu pracy; bibliografia zawiera obligatoryjnie spis źródeł cytowanych w tekście jak również odnoszących się do tytułowego problemu, a w pracy bezpośrednio niepowoływanych; format adresu bibliograficznego poszczególnych pozycji bibliografii identyczny jak format przypisu z pominięciem wskazywania stron;
- F. termin oddania pracy: czerwiec 2025.

Wykaz literatury:

literatura podstawowa:

- G.Reale, Historia filozofii starożytnej, t.1–5 Lublin 1993–2002.
- B.Russell, Dzieje filozofii Zachodu, Warszawa 2000.
- S.Swieżawski, Dzieje europejskiej filozofii klasycznej, Warszawa–Wrocław 2000.

literatura uzupełniająca:

- J.M.Bocheński, Zarys historii filozofii, Komorów 2009.
- E.Craig, Filozofia, Łódź 2022.
- J.Hartman, Filozofia, Warszawa 2024.
- M.Heller, Elementy filozofii przyrody, Kraków 2014.
- R.Scruton, Zielona filozofia: jak poważnie myśleć naszej planecie, Poznań 2017.
- W.Stróżewski, Ontologia, Kraków 2006.
- J.Tischner, Myślenie według wartości, Kraków 2002.
- J.Woleński, Epistemologia, Warszawa 2005.
- J.Życiński, Elementy filozofii nauki, Warszawa 2015.